

RĪGAS DOMES PIEMINEKĻU PADOME

Rātslaukums 1, Rīgā, LV-1539, tālrunis 7105800, 7105542, fakss 7012872

SĒDES PROTOKOLS

2018. gada 11.decembrī

Rīgā

Nr. 5

Sēde tiek atklāta plkst. 11:00

Sēdi vada: O. Spārītis
Sēdi protokolē: sekretāre I. Šmite

Sēdē piedalās Padomes locekļi:

Oļegs Burovs, Mārīte Šenberga, Agrita Maderniece, Vadims Faļkovs, Eva Mārtuža, Aigars Kušķis, Daiga Zigmunde, Andrejs Broks, Gļebs Panteļejevs, Inese Baranovska,

Sēdē nepiedalās Padomes locekļi:

Inese Andersone, Jurgis Klotiņš, Jānis Krastiņš, Klāvs Sedlenieks, Regīna Bula, Jānis Stradiņš, Māris Mičerevskis, Mārtiņš Mintauris

Uzaicināti:

M. Koseks - Čehijas Republikas vēstnieks Latvijā;
A. Goldberga - Rīgas domes Īpašuma departamenta Būvniecības pārvaldes Arhitektūras nodaļas vadītāja;
G.Princis – Rīgas pilsētas arhitekta biroja direktors;
A. Bikše - tēlnieks

DARBA KĀRTĪBA

1. Čehijas vēstniecības piedāvājums “Vāclava Havela soliņš” un vietas izvēle.
- 2.Tēlnieka Aigara Bikšes priekšlikums par skulptūras “Pamatelements” izvietojumu Neatkarības laukumā.
3. Situācija ar vides dizaina objekta “Laika priekšskars” izveidi.
- 4.Par jaunu, Pieminekļu padomē neskatītu, vides objektu parādīšanos Rīgā - AB LV Bankas sponsorētais “Labirints” pie Doma baznīcas, Šerloka Holmsa skulptūra pie ēkas Šķūņu un M. Monētu ielas stūrī.

1. Čehijas vēstniecības piedāvājums “Vāclava Havela soliņš” un vietas izvēle

O.Spārītis informē, ka Čehijas Republikas vēstniecības priekšlikums par vides objekta “Vāclava Havela soliņš” dāvinājumu Rīgai jau tika izskatīts šā gada pavasarī, Pieminekļu padomei atbalstot priekšlikumu un ierosinot Rīgas domes Īpašuma departamentam meklēt piemērotu vietu tā izvietojumam. Šī objekta dizains saistās ar soliņu sarunai, kur var apsēsties ikviens garāmgājējs.

A.Goldberga Atbilstoši Pieminekļu padomē izskanējušajiem ierosinājumiem un, sadarbībā ar Rīgas pilsētas būvvaldes Rīgas Kultūras pieminekļu aizsardzības nodaļu, esam izvērtējuši vairākas iespējamās objekta novietnes - skvērā pie Pērses ielas, K.Barona ielā pie Vērmanes dārza, Jēkaba ielā pie Neatkarības laukuma, aiz Operas nama, pie Pulvertorņa, Bastejkalnā, tomēr šīs vietas funkcionāli nebija piemērotas vides objekta izvietošanai, ņemot vērā tā idejisko un simbolisko nozīmi - vietu sarunām. Aicina padomi atbalstīt soliņa novietojumu Līvu laukumā pie tur esošās ābeles, netālu no restorāna “Kaļķu vārti”.

O.Burovs atzīmē, ka pie šī jautājuma tiek strādāts kopā ar Čehijas vēstniecību. Izvērtējot iespējamās novietnes, tika pievērsta uzmanība tam, lai zeme ir Rīgas pašvaldības īpašums, piekļuvei pie soliņa nav jāšķērso apzaļumotas teritorijas u.c. Novietne Līvu laukumā ir optimāla. Saskaņā ar vienošanos ar Čehijas vēstniecību šo projektu atbilstoši Čehijas puses skicēm par saviem līdzekļiem realizēs Rīgas domes Īpašuma departaments, savukārt Prāgā par viņu līdzekļiem tiks izveidots kāds Rīgai veltīts vides objekts, kura autori būs Latvijas mākslinieki.

I.Baranovska jautā vai Pieminekļu padomē tiks skatīts objekts, kas tiks izvietots Prāgā?

O.Burovs atbild, ka tā īsti nav Pieminekļu padomes kompetence, tomēr ideja varētu tikt padomē apspriesta. Norāda, ka veidojot šo objektu, ir jābūt kādai noteiktai koncepcijai. Diemžēl mums nav koncepcijas par to, ko uzstādām savā dzimtajā pilsētā.

V.Faļkovs Vai ir atzinums par ābeles stāvokli? **A.Goldberga** atbild noraidoši.

A.Kušķis norāda, ka minētā vieta atbilstoši Rīgas vēsturiskā centra plānojumam potenciāli ir apbūvējama, tādējādi kādā brīdī šeit var tikt organizēts konkurss par apbūvi. Līdz ar to aicina turpināt objekta novietnes meklējumus.

O.Burovs norāda, ka Rīgas pilsētas pašvaldība, kā šīs teritorijas īpašnieks, nepieļaus tā apbūvi.

A.Broks Izskatot citās valstīs realizētos šāda veida objektus, redzams, ka ne tikai pašam objektam, bet arī kokam ir simboliska nozīme – tas ir čehu nacionālais koks liepa. Realizētajos projektos uz galda malas ir uzraksts: “Patiesība un mīlestība pārspēs melus un naidu”. Kā mūsu priekšlikums saskan ar vēstniecības piedāvāto sākotnējo ideju un vai šis uzraksts būs Rīgas objektā?

M.Koseks atzīmē, ka koka sugai nav tik liela nozīme. Tas var būt koks, kas jau aug konkrētajā vietā. Plāksne ar attiecīgo uzrakstu tiek plānota visos projektos un papildus

tai pie objekta zemē vai kādā citā piemērotā vietā veidojama plāksne ar skaidrojošo tekstu par pašu objektu. Čehijas puses arhitekti labprāt piedalītos konkrētās novietnes projekta galīgās redakcijas izstrādē.

E.Mārtuža atgādina, ka Likteņdārza projekta autors - japāņu arhitekts - bija paredzējis alejā stādīt ķiršus, bet tā kā Latvijas nacionālais koks ir ābele, tika izveidota ābeļu aleja. Tāpat arī šeit, varbūt nejauši, bet simboliski Latvija un Čehija sastopas zem ābeles.

Balsojot par vides objekta "Vāclava Havela soliņš" izvietojumu Rīgā, Līvu laukumā ar 10 balsīm "par", "pret" - 0, "atturas" - 1 (A.Kušķis),

Pieminekļu padome nolemj:

Atbalstīt vides objekta "Vāclava Havela soliņš" izvietojumu Rīgā, Līvu laukumā.

2. Tēlnieka Aigara Bikšes priekšlikums par skulptūras "Pamatelements" izvietojumu Neatkarības laukumā

O.Spārītis informē par tēlnieka A.Bikšes priekšlikumu izvietot skulptūru "Pamatelements" Neatkarības laukumā. Aicina idejas autoru sniegt īsu skaidrojumu par minēto priekšlikumu, papildus vēstulē jau sniegtajai informācijai.

A.Bikše 2011.gadā, laikmetīgās mākslas festivāla "Survival kit" ietvaros tika izstādīts projekts "Pamatelements", kuras galvenā sastāvdaļa ir pensionāres skulptūra. Projekts tika radīts īslaicīgai eksponēšanai, līdz ar to pastāvīgai izvietojumam būs nepieciešams veidot jaunu plastisko modeli.

O.Spārītis informē, ka idejas piedāvājums jau ir darīts zināms plašākai sabiedrībai, gan mēdijās, gan arī Saeimas komisija šo jautājumu ir iekļāvusi savā darba kārtībā, lai gan Pieminekļu padome to skata tikai šodien. Atzīmē, ka padomē nav nepieciešams runāt par projekta simbolisko un saturu ideju. Jautājums ir par to vai laukumā, kas Neatkarības vārdu ieguva šī gada pavasarī, iederas šāds veidojums un vai laukuma tālākā attīstības perspektīva ir saistāma ar tēlnieciska objekta uzstādīšanu tā centrā. Tādējādi jautājums vairāk ir saistīts ar vides attīstību un labiekārtošanu, nevis skulptūras semiotiku.

O.Burovs Aicina neapsriest piedāvātās skulptūras idejisko un māksliniecisko kvalitāti, bet vienoties par principu. Ja parka teritorijā tiek plānots izveidot vides objektu, tad Rīgas pilsētas pašvaldībai jāorganizē metu konkurss, aicinot tēlniekus iesniegt savas idejas. Otrs aspekts ir finansējuma pieejamība – vai objekts tiks veidots par Rīgas pilsētas pašvaldības finansējumu vai arī iespējami citi finansētāji un sponsori. Trešais moments, kam pievēršama uzmanība ir vai Rīgas pilsētas pašvaldībai ir izstrādāta koncepcija par vides objektu un pieminekļu izvietojumu tās teritorijā?

E.Mārtuža Laukuma nosaukums ir dižens un konkursā jāietver visas teritorijas pārveides risinājums. Tādēļ tam ir jābūt nopietnam konkursam, iesaistot visus radošos prātus, lai šo laukumu izveidotu patiesi grandiozu.

A.Broks Piekrīt viedoklim, ka ir jādomā par laukuma kopīgo izveides koncepciju un tikai tālākā laukuma attīstības kontekstā var runāt par pieminekļu izvietojumu, organizējot konkursu. Šinī brīdī lemt par vides objekta izveidi ir pārāgri.

O.Spārītis rezumē, ka tēlnieciska objekta piedāvājums dotajā vietā ir hipotētisks un priekšlaicīgs. Vispirms nepieciešams lemt par laukuma perspektīvo attīstību, labiekārtojuma koncepciju un tad kontekstā ar laukuma nosaukumu ir jādomā par to kāds simbolisks objekts atradīsies tā centrā.

Balsojot par vides objekta "Pamatelements" izveidi pie Neatkarības laukumā,
Pieminekļu padome vienbalsīgi nolemj:

1. Neatbalstīt skulptūras "Pamatelements" izvietojumu Neatkarības laukumā.
2. Ņemt vērā, ka nepieciešams izstrādāt Neatkarības laukuma attīstības koncepciju, ietverot jautājumu par tēlnieciska objekta izvietojumu tā teritorijā.

3. Situācija ar vides dizaina objekta "Laika priekšskars" izveidi

O.Burovs Informē, ka tika izsludināts konkurss būvdarbiem, uz kuru pieteicās viens pretendents. Minētais pretendents tika noraidīts, jo neatbilda ievirzītajām kvalifikācijas prasībām. Būvdarbu konkurss tika izsludināts atkārtoti, taču nepieteicās neviens pretendents. Ņemot vērās, ka atlikušajā laikā līdz valsts svētkiem projektu nebija iespējams realizēt, jauns konkurss vairs netika organizēts. Ņemot vērā ziemas periodu projekta realizācija ir atlikta. Nākamā gada Rīgas pilsētas budžets nav pieņemts, līdz ar to šobrīd nav iespējams viennozīmīgi prognozēt projekta tālāko attīstību. Patreiz tā realizācija ir atlikta uz nenoteiktu laiku.

A.Broks Apspriežot šo jautājumu Pieminekļu padomes sēde, mēs secinājām, ka projektam ir jāveic uzlabojumi. Vai autori ir veikuši nepieciešamos labojumus? Norāda, ka padome ar precizēto projektu nav iepazīstināta.

O.Burovs Īpašuma departamentam ir iesniegts gala risinājums, taču mums ir zināmas šaubas, ka projektu var realizēt par autora plānoto finansējumu, īpaši saistībā ar metāla konstrukciju stiprinājumu. Projektu realizējot, iespējams būs jāveic kādi papildus konstrukcijas uzlabojumi, kas prasa papildus finansējumu, tāpēc šobrīd nevar viennozīmīgi apgalvot, ka ir izstrādāta projekta gala versija. *Padome pieņem zināšanai sniegto informāciju.*

4. Par jaunu, Pieminekļu padomē neskatītu, vides objektu parādīšanos Rīgā - AB LV Bankas sponsorētais "Labirints" pie Doma baznīcas, Šerloka Holmsa skulptūra pie ēkas Šķūņu un M. Monētu ielas stūrī

O.Spārītis Pilsētvidē ir parādījušies jauni objekti – no viesnīcas "Šerloks" fasādes, kā 18.gs nama fasādi papildinošs elements, uz Mazo Monētu ielu raugās pusizlīdis bronzas Šerloks Holms ar Londonai raksturīgo galvassegu un pīpi. Kāds, iespējams viesnīcas īpašnieks, par šāda dekoratīva objekta izvietojumu ir pieņēmis lēmumu, bet mēs to ieraugām, kad objekts jau ir uzstādīts, lai gan kompozīcijas un nama fasādi papildinošo

elementu kopainā tas nerada labas asociācijas, bet esam spiesti šo faktu pieņemt zināšanai.

Pie Doma baznīcas apsīdas pēdējo divu gadu laikā ir radīts dizaina objekts “Labirints”, kurā bērni labprāt rotaļājas. Ar bronzas dzīvnieku skulptūrām papildinātais objekts pilda izklaidējoši dekoratīvo un vienlaicīgi arī rotaļu funkciju. Pie objekta ir atrodams arī autora un sponsoru vārds. Ņemot vērā to, ka Pieminekļu padomē šis priekšlikums nav skaņots, mums nav zināms tā eksponēšanas termiņš. Pieminekļu padome savā veidā atbild par Rīgas pilsētas māksliniecisko un tēlniecisko veidolu. Līdz ar to es aicinātu pilsētas atbildīgos dienestus – Galvenā arhitekta biroju, Pilsētas attīstības departamentu, Pieminekļu aģentūru veidot Rīgas pilsētas pieminekļu un dekoratīvās tēlniecības koncepcijas projekta izstrādi, kuram padomes locekļi varētu dot savu intelektuālo pienesumu. Koncepcijā var tikt ietvertas vietas, kur būtu izvietojami tēlnieciski objekti, kādām personībām vai notikumiem veidojams paliekošs nospiedums pilsētas telpā. Tomēr papildus tam mums ir jāatceras, ka reālā dzīve liek reaģēt uz dažādiem notikumiem, ko koncepcijā ietvert nav iespējams. Aicina Galvenā arhitekta biroju organizēt konferenci par vides dizaina jautājumiem un šī diskusija varētu kalpot kā pamats koncepcijas izveidei.

V.Faļkova Mēs nemitīgi saskaramies ar situāciju, kad viss jau ir izlemts. Ir tikuši izvirzīti daudzi priekšlikumi par pieminekļu izveidi Neatkarības laukumā – gan Uzvaras kolonna, gan pensionāre un barikāžu ugunskurs u.t.t., bet koncepcijas nav. Par Neatkarības laukuma nosaukumu, pirmo reizi Latvijas Republikas vēsturē laukumu pārdēvēja parlaments nevis pašvaldība Runājot par Holmsa skulptūru jāatzīmē, ka K.Doila darbā Holms ieroci lieto 1 vai 2 reizes, tāpēc šis skulptūras papildinājums ir neloģisks un lieks vēl jo vairāk, ja otrā rokā ir pīpe.

Kādam no atbildīgajām Rīgas domes struktūrām, piemēram, Rīgas pilsētas būvvaldei vai kādai citai struktūrvienībai būtu jāizstrādā skice, kur Rīgas centrālajā daļā būtu pieļaujama skulpturālu objektu izvietošana un pēc tam pieņemt lēmumu kādus objektus šajās iezīmētajās vietās varētu uzstādīt. Koncepciju visai pilsētai – 307km² mēs nevarēsīm izstrādāt. Protams, var parādīties kādi vēstniecību iniciēti priekšlikumi ārpus šīs koncepcijas, tādēļ aicina jau savlaicīgi aptaujāt Rīgā izvietotās vēstniecības par viņu vēlmēm uzstādīt vides objektus vai pieminekļus.

Savukārt domājot par vides objekta “Laika priekšskars” sasaisti ar Neatkarības laukumu, jāņem vērā, ka nav iespējama tieša, lineāra kopainas veidošana, jo Kr.Valdemāra iela ir jāšķērso pie 3 luksoforiem.

O.Burovs Atbalsta ideju par pieminekļu izvietošanas koncepcijas Rīgā izstrādi. Nepiekrīt viedoklim, ka visai Rīgai nevar izstrādāt koncepciju. Atzīmē, ka Rīgā ļoti trūkst ar politiku nesaistīti vides objekti. Uzskata, ka pie skolām ir jāveido vides objekti.

G.Princis Ideja par koncepcijas izstrādi ir atbalstāma. Aicina Spārīša kungu sagatavot priekšlikumu budžeta piešķirumam ar vides dizainu saistītas konferences organizēšanai un koncepcijas izstrādei.

O.Burovs informē, ka pie skolas Imantā tiks izveidots sporta komplekss, kur tiek plānots izvietot vides objektu. Nākamā gada pavasarī, sadarbībā ar Mākslas akadēmiju,

tiks organizēts attiecīgs konkurss un ar to tiks iepazīstināta arī Pieminekļu padome.

Sēdi slēdz plkst. 12:00

Priekšsēdētājs

O. Spārītis

Protokolēja

I. Šmite

I. Baranovska

O. Burovs

A. Maderniece

E. Mārtuža

A. Kušķis

A. Broks

G. Panteļejevs

M. Šenberga

D. Zigmunde

